

נ.צ: 17100-17300.13000-13100 גוש: 29983-90,30003-32 ועוד
 הכרזת האתר: י-1091 עמ' 1463 18.5.64 IAA: 2868/0
 רחוב: ---
 תאור כללי: מכלולי מערות קבורה
 הקשר סביבתי: אתר בשולי המרקם האורבני

שמות אחרים: אין

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח.
 בעלות: ?
 מפעיל המקום: אין
 שימוש כיום: שטח פתוח לא מפותח

גודל: מעל 200 דונם
 חפירות: ברקאי ג', ראם ע'
 ניצפות: גבוהה מאוד
 תיצפות: בינונית

תאור הממצאים:

במעלה הגיא: שתי בריכות אגירה גדולות, בריכת ממילא ובריכת הסולטן. הגיא נודע במקום העברת בניים למולך, בימי בית ראשון. בקצהו התחתון של הגיא: חקל דמא - 'שדה הדמים' במסורת הנוצרית (ראה אתר מס. 64). על פי ספרות חז"ל בגיא נמצא פתחה של גיהנום.

בגיא מצוי ריכוז גדול של מערות קבורה חצובות בסלע מימי בית ראשון, בית שני, ומהתקופה הביזאנטית. מערות הקבורה מימי בית ראשון נמצאות בעיקר בחלקו העילי של הגיא: סמוך לרחוב ממילא וכן במורדות הר ציון, בגבול בריכת הסולטן, למרגלות הכנסייה הסקוטית (ראה אתר 45) וכן בשטח בית הקברות הקראי.

המערות מימי בית שני מצויות לאורך הגיא כולו. קבוצת המערות בתחתית הגיא הנה ריכוז המערות הגדול והשלם ביותר בסמוך לחומת העיר בימי בית שני. במערות נעשה שימוש נוסף ע"י הנוצרים, בתקופה הביזאנטית.

תקופות: ברזל, הלני, רומית, ביזאנטית

רמת השתמרות: גבוהה

ממצא מיוחד: עיטורים בסלע

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

גיא בן הינום: מראה כללי

יחס אתר-סביבה:

האתר סמוך לעיר העתיקה ממזרח ומדרום, וקשור היסטורית ותרבותית לעיר. הגיא נצפה הן מהעיר העתיקה והן ממקומות רבים בעיר החדשה. כיום האתר מוזנח, קיימת בנייה בלתי חוקית בשוליו ושטחו משמש להשלכת פסולת. הנגישות בעייתית: כביש תלול וצר. בימים אלו מבוצעות עבודות פיתוח ושיקום בחלק משטח האתר. הגיא מהווה חלק מאגן העיר העתיקה ויוצר חיץ בין העיר העתיקה והר ציון, לבין העיר החדשה.

נגישות: כיום: נמוכה. צפויה נגישות גבוהה לאחר סיום עבודות הפיתוח.

שימור:

מצב השתמרות: באתר לא בוצעו עבודות שימור. מערות הקבורה מוזנחות ומלוכלכות, ולהוציא את חלקו העליון, הנחל מוזנח, באפיקו גדלה צמחיית פרא וקיימת בעיית בטיחות כתוצאה מהבורות והמערות הפתוחים. כיום הוחל בביצוע עבודות שיקום הנחל.

טכנולוגיות: חציבת מערות בסלע, סיתות בסלע.

מסקנות:

לאתר חשיבות רבה, הן מבחינה היסטורית/תרבותית, הן מבחינה ארכיאולוגית/אדריכלית והן מבחינה נופית.

עבודות לשיקום ופיתוח הגיא מבוצעות כיום בחלק מהשטח.

1. יש לשלב את מערות הקבורה בפיתוח הנופי. יש לאפשר גישה לחלק ממערות הקבורה.

2. יש להסדיר שילוט ואמצעי המחשה נוספים באתר.

3. קיימת חשיבות רבה לשמירה על הטראסות במורד הנחל.

4. יש להקפיד באופן מיוחד על מניעת בנייה לא חוקית בגיא.

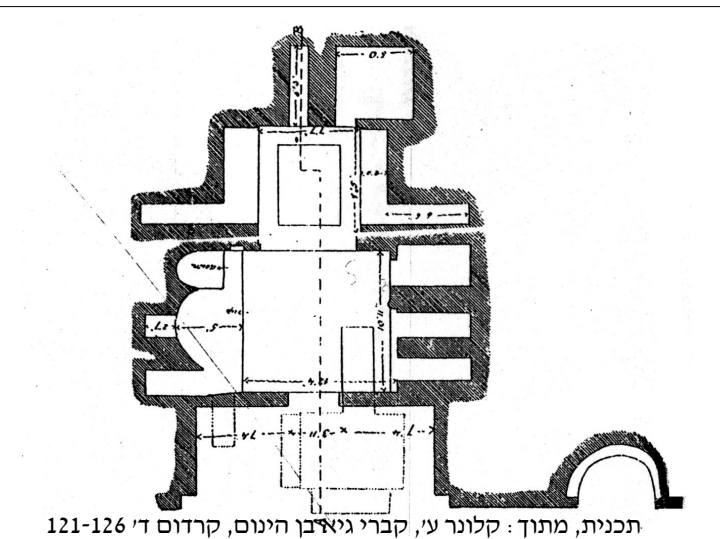
5. יש לדאוג לאמצעי בטיחות (בורות!) גם בשטחים שטרם זוכים לפיתוח.

היחס לאתרים נוספים בסביבה: הגיא מהווה חלק מהאגן החזותי של העיר העתיקה.

בתחום הגיא נמצא אתר חקל דמא (64) ומעל מורדותיו הצפוניים מתנשא הר ציון (59)

ייתכנות ייירותית: גבוהה. ברמה עירונית

☐	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☐	ערך היסטורי
☐	ערך דתי-תרבותי
☐	ערך אדריכלי/טכני
☐	מייצג תקופה
☐	ערך נופי
☐	נדירות
☐	רמת השתמרות
☐	מקבץ
☐	פגיעות

תכנית, מתוך: קלונר עי, קברי גיא בן הינום, קרדום ד' 121-126

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [102] אתרים 390, 397, 402, 455, 457, 458, 466, 481, 483 ועוד.

קלונר 1980 א': 63-65

קלונר עי, קברי גיא בן הינום, קרדום ד' 121-126

שילר א', גיא בן הינום, קרדום ד' 106-120

רייד ר', אבני ג', וינטר ת', ירושלים - מדריך לגן

הארכיאולוגי עמ' 100-111

Macalister 1900b N.61

Baedeker 1876 N.7

Tobler 1853-1854: 2,237-260

תאריך עדכון: חורף 2002

ממלא הנתונים:

שחר פוני - אדריכל

גיון ולינגמן - ארכיאולוג

מערות קבורה

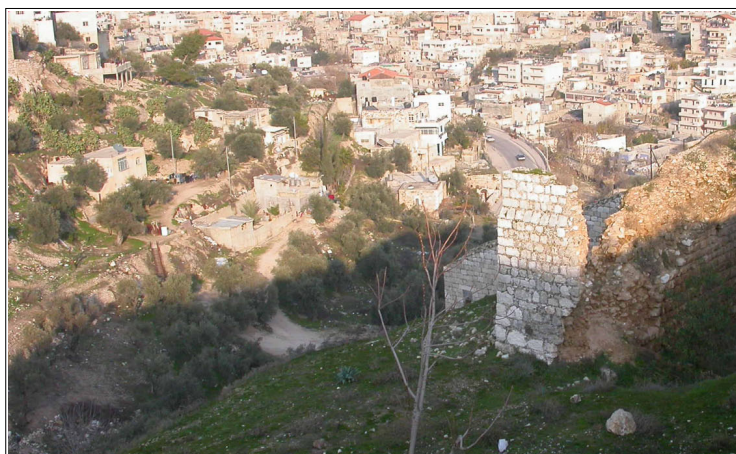
מערת קבורה: עיטור שער הכניסה

מערת קבורה: חזית

מערת קבורה: שער

מראה כללי, מבט ממערב

מראה כללי